

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consilia Seu Responsa Juris

Schmalzgrueber, Franz

Augusta Vindelicorum & Ratisbonae, MDCCXL

Cons. LXXVII. Altaris Portatilis, cujus Indultum extenditur ad omnes
Posterios, neque revocatum censetur per Clausulas generales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72304](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72304)

juris Patronatûs effectus: quod jus 2dò per exemptionem ab ejus jurisdictione successu temporis obtentam, juxta num. 4. non amittit: consequenter, ut num. 5. deductum est, adhuc post exemptionem ita obtentam eidem debetur honor; incumbit cura, & defensio Ecclesiæ, ejusque bonorum, aliique effectus ex jure Patronatûs fluentes. Et quia 3tîd Ecclesiæ patronata mutare statum suum in melius cum præjudicio Patroni juxta num. 6. non potest, idem jus quoad eosdem effectus Episcopus retinebit in hac Ecclesiâ, etiam postquam erecta fuerit in Cathedralē secundum ea, quæ declarata sunt num. 7. & 8. Expediet autem, ut, ubi Episcopus adverterit, mutationem sic intentam effectui datum iri, expressè de jure sibi competente protestetur, illudque specificè sibi

præservet; licet enim etiam sine hujusmodi protestatione jus hoc ipsi factum, tectumque maneat, tamen abundans cautela non nocet.

Procedit autem resolutio hæc in hypothese, nisi ex adverso probetur, quod jus Patronatûs etiam quoad dictos effectus, qui Episcopo fundatori in Monasterio à se erecto de se competeant, cessione, non usu, vel derogatione Papæ sit amissum; tunc enim Ecclesiâ facta fuisset omnino libera, & sic Episcopus Patronus non haberet amplius, quod intentæ erectioni istius Ecclesiæ in Cathedralē posset opponere. Verum amissio hæc, cum facti sit, non præsumitur, sed ab ipso Monasterio, quod mutationem istam desiderat, probari debet.

10.

CONSILIUM LXXVII.
De privilegio Altaris portatilis olim concessio.

SUMMARIUM.

1. Facti species.
2. Privilegia à jure communi exorbitantia sunt stricta interpretationis. sumi tamen debent verba in communi & recepta significatione. n. 11.
3. 4. Concilium Tridentinum revocavit Privilegia Altaris Portatilis: exceptis iis, qua insolitis clausulis sunt munita. n. 12. 13.
5. Nomine liberorum veniunt omnes descendentes.
6. Privilegium Principis est largissime interpretandum.
7. 8. Verba Privilegorum non debent esse sine effectu.
9. Clausula derogans futuris revocationibus quam vim habeat?
10. Privilegia intelligenda sunt juxta observantiam.
11. seqq. Respondetur ad rationes dubitandi.

FACTI SPECIES.

Lemens VII, olim nobili viro N. & ejus utriusque sexûs liberis, & nepotibus, natis & nascituris, ut habet Diploma Pontificium authenticum, Bullatum, datum Bononiæ sub annulo Piscatoris die 20. Martii anno 1530. Pontificatus septimo, & eodem anno recognitum à Superiore locali, concessit, ut ipsi, & illis habere liceat Altare Portatile, cum hac expressa clausula, ut Indultum hoc nullo unquam tempore per se, aut Romanos Pont. successores suos - - - quacunque inexcogitabili causâ suspenderetur, revocaretur, aut limitaretur, & quoties istud, (credo in genere) contigerit, toties has ipsas reintegratas, & in pristinum restitutas, ac suspensio, revocatio, & limitatio hujusmodi pro reintegratione, & restitutione habeantur, ac semper à quibuscunque revocationibus excepta esse censentur. His positis,

R. P. Schmalzgrueber Consilia,

QUÆRITUR

Utrum Indultum hoc comprehendat omnes descendentes per lineam rectam à nobili viro, cui illud concessum est? & utrum, si ad hos extenditur, Privilegio isto uti defacto possint?

Videtur respondendum negative. 1. quia Privilegium hoc, si consideretur multiplicitas, & specialitas gratiarum in eo contentarum, videtur esse à jure communi exorbitans. Talia autem Privilegia sunt strictæ interpretationis. 2. Saltem locus illi non videtur esse amplius post Trid. ob istius decretum de observand. & evitand. in celebr. Miss. contentum sess. 22. ubi Ordinariis locorum Episcopis præcipit, ne patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à Sacularibus, aut Regularibus quibuscunque peragi &c. & hoc sub clausula, quâ decretum hoc terminatur, (Bbb bb 2) non

2. Rationes dubitandi

3.

non obstantibus privilegiis, exemptionibus - - quibuscunque &c. quibus verbis revocatum esse privilegium Altaris portatilis olim indultum docent

Navar. Henriq. Suar. Barbof. Laym. Fagn. Card. Petra, & hoc teste sæpius declaravit S. Congreg. ut videre est apud me ad lib. 3. Decret. tit. 40. n. 10.

adèd, ut jam non valeat privilegium istud, nisi post memoratum Concilium, à Sede Apostolica confirmatum, vel de novo indultum sit, prout factum est à Gregorio XIII. respectu Societatis Jesu per const. incipit, usum editam 1. Oct. 1579. ubi usum Altaris Viatici, eidem Societati à Paulo Papa III. concessum, deinde (verba sunt prædicti Pontificis) à Concilio Trid. universe sublaturum, restituit, & de novo concedit. non constat autem, privilegium Altaris portatilis, nobili huic viro concessum, respectu posterorum illius post dictum Trid. renovatum esse. igitur per eandem S. Synodum censetur revocatum, ita, ut non amplius usui esse possit.

4. 3. Hanc prohibitionem, & revocationem innovavit Sanct. mem. Clemens XI. de qua in Bullario Clementino p. 3. fol. 541. sic: *Quò verò ad altare portatile, iterum inbarendo declarationibus prædictis, censuit, licentias, seu privilegia, concessa nonnullis regularibus in c. in his de privileg. & per aliquos summos Pont. aliis Regularibus communicata, utendi dicto altari portatili, in eoque celebrandi absque Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse per idem sacrum Concilium, & propterea eosdem Regulares prohibendos, ne illis utantur.*

5. Sed his, non obstantibus, dicendum
Deciditur
questio. 1. m. d. Privilegium hoc extendendum ad omnes, à nobili illo viro, cui primò indultum est, per lineam rectam descendentes. Nam 1.

ut ex S. fin. inst. qui testam. tutor. dar. poss. cum Calvin. & Sichard. Lexic. jurid. V. descendentes, ac communi DD. notat Müller. ad Struv. Exerc. 10. thes. 11. lit. a.

nomen liberorum ambitu suo non tantum filios, & filias, sed & nepotes, pronepos, ceterosque ex his descendentes complectitur. Maxime cum hic de nepotibus expressa fiat mentio; nam, ut communiter receptum est, inter DD. appellatio-
ne nepotum

(verba sunt Rotæ decif. 354. n. 8. p. 11. recent)

continentur descendentes in infinitum. Concordat caterva DD. quos referunt, & sequuntur

Fusar. de substitut. q. 323. n. 1. Barbof. dict. usufr. V. appellat. 163. n. 6. Card. Mantica. de conject. ult. volunt. l. 8. tit. 8. fin. Card. de Luca de

Emphyt. disc. 15. n. 3. & apud hunc tract. de feud. decif. Sicula n. 255.

ibi, aperte comprehenduntur pronepos, abnepos, trinepos, & omnes descendentes ex filio primogenito; quia appellatione nepotum omnes prædicti veniunt. Eodem modo loquitur Rota coram Card. Pamphil. decif. 333. n. 2.

2. Quia hoc privilegium est favorabile, & nemini præjudiciosum, in talibus autem concessionibus lata semper est interpretatio facienda ex recepta doctrina apud DD. ut videre est

apud Gratian. discept. forens. c. 355. n. 28. & Rot. decif. 905. n. 9. coram Cerro

ibi, posset admitti, quotiescunque ageretur de materia favorabili, & privilegiata, quo casu lata deberet fieri interpretatio. Quod maxime procedit, si, ut in casu præsentis, privilegium sit datum à Papa, vel alio supremo Principe; quia beneficium, gratia, & favor Principis latam interpretationem habet juxta reg. odia, 15. in 6. imò latissimam juxta c. olim 16. de V. S. ibi, cum beneficia Principum sint interpretanda largissime, & c. quia circa 22. de privilegio ibi, cum - - - in beneficiis plenissima sit interpretatio adhibenda, & l. beneficium ff. de Constit. Princip. ibi, beneficium Imperatoris - - - quam plenissime interpretari debemus. Et hoc verum est etiam, quando ampla interpretatio cedit in præjudicium concedentis privilegium, c. quia circa cit. ubi Glossa addit rationem, ne excogitaretur fraude sua obviet liberalitati.

7. 3. Verba illa, Decernentes præsentis litteras nullo unquam tempore &c. videntur significare perpetuitatem manifestam privilegii, ergo debet hoc ita explicari, ut perpetuitatem istam obtineat; neque enim ita interpretari debemus privilegia, ut, quod in iis concessum est, sit inuile, & inefficax.

Sylv. V. privilegium q. 3. Suar. l. 8. de LL. c. 28. n. 2. Palao tract. 3. D. 4. p. 9. n. 4. Haunold. tom. 1. de J. & J. tract. 1. n. 128. Pirhing ad tit. de privil. n. 18. Reiffensuel. ibid. n. 101.

Ratio est, quia inuilem, & frustraneam actionem efficere non decet Principem, cum igitur privilegium tendat ad concedendum privilegiato, quod per verba concessivis, in proprio sensu accepta, significatur. id omne concessum censetur, quod sistendo in proprietate verborum significatur. in casu præsentis autem perpetuitas privilegii haberi non posset, nisi istud extenderetur ad omnes saltem per lineam rectam à primo Indultario descendentes, ergo &c.

8. Dicendum videtur 2. per generalem illam privilegii Altaris portatilis à Trid. factam revocationem non revocatum privilegium istud, nobili huic viro, ejusque liberis, & nepotibus concessum: consequenter istis adhuc post dictum S. Synodi de-

Decretum utile est, & ab illis in usum tuto deducipoteft. Ratio est; quia verba ista, quibus Pontifex in concessione hujus privilegii usus est, ut illud nullo unquam tempore ex quacunque causa revocetur, suspendatur, vel limitetur, sed ipsa suspensio, revocatio, limitatio hujusmodi pro redintegratione, & restitutione habeantur &c. juxta dicta num. præc. debent aliquid operari. non operarentur autem quidquam, si quacunque generali revocatione etiam ipsum comprehendere-
retur: nam hoc fieret etiam omiſſis præmissis verbis, ergo &c.

9. Verum est quidem, per hæc verba non ligari manus successorum Pontt. quin iis non obstantibus, si velint revocare ipsi privilegium ita datum possint: ut tamen ita sub clausula derogante futuris revocationibus concessum revocatum & ipsum cense-
ri possit, necesse est, ut vel ejus expressa fiat mentio in decreto revocatorio, vel saltem addatur clausula derogatoria derogatoriarum. Hinc ex communi à revocatione generaliter facta excipiuntur, & post ejusmodi revocationem subsistunt privilegia, quæ ita concessa sunt, ut per nullam constitutionem revocata censeantur, nisi quæ ipsorum expressè memine-
rit.

10. Considerandum tamen in casu præsen-
ti diligenter est, quomodo privilegium hoc interea à nepotibus, pronepotibus, & reliquis descendantibus sit practicum; sicut enim in omni alia materia observantia est fida interpretis omnium dispositio-
num, ita, ut secundum hanc, licet contrarius intellectus videretur de jure verior, verborumque proprietati sit magis conformis, illæ sint explicandæ, ex adduc-
tis

per Rotam decis. 96. n. 8. coram Ar-
guell. & decis. 464. n. 19. coram Bich.
decis. 239. n. 14. coram Roxas, decis.
218. n. 20. p. 18. recent. & in Fulden.
jurisdictionis 26. April. 1705. S. & qua-
tenus coram Ansaldo,

ita eadem observantia etiam in litteris, & privilegiis Apostolicis eundem effectum habet, & eadem indulta, ac privilegia sic intelligenda sunt, prout observata sunt hæcenus.

Rot. decis. 966. n. 17. coram Dunozet.
jun. ibi, observantia est omnium inter-
pretationum Regina, & litteras Aposto-
licas facit intelligi eo modo, quo fue-
runt observata, quamvis intellectus con-
trarius videretur de jure verior; & de-
cis. 24. n. 8. & 9. coram Emerix Jun.
ibi, observantia est optima Constitutio-
num Apostolicarum interpretis, etiam con-
tra proprietatem verborum, & veriorum
juris intellectum; decis. 608. n. 6. p. 2. recent.
ibi, & hinc videmus, quod privilegia Apo-
stolica - - subsistent observantia in-
terpretativa, etiam si intellectus, datus ab

observantia, esset malus, vel de jure non
tenendus. Idem habetur decis. 300.
n. 30. p. 12. decis. 216. n. 6. p. 13. de-
cis. 253. n. 8. p. 16. decis. 441. n. 10.
p. 18. recent. & in Urbanensi Canonica-
tus 24. Januar. 1697. S. omisso coram
Olmo, & in Barcinonensi Vexilli 16.
Febr. 1685. S. caterum, coram Flores.

Non aliud, quam hæcenus dictum est, II;
probant argumenta opposita. Ad idem, Responde-
tur ad ra-
tiones
dubitandi;
privilegia, etiam à jure communi exorbi-
tantia, intelligenda sunt de omni casu, de
quo verificantur verba in communi, &
apud DD. recepta significatione accepta.
est autem, ut num. 5. dictum est, commu-
nis, & apud DD. recepta significatio, ut
nomine liberorum intelligantur nepotes,
& nomine nepotum quicumque per lineam
rectam descendentes, ergo de his intelli-
gi privilegium præfens debet. Neque
enim hoc est extensio privilegii, quippe
quæ tunc tantum fieret, quando istud di-
ceretur habere locum in casu, per verba
privilegii in usitato apud DD. sensu ac-
cepta non comprehenso. Cum ergo si-
statur adhuc intra proprietatem vocis ne-
potes, & quilibet disponens censeatur lo-
qui secundum significationem communi-
ter usurpatam, non est dubitandum, quod,
etiam Pontifex in casu præsen-
ti intenderit voce ista includere descendentes
reliques per lineam rectam à primo Indultario.
Quare si soli nutus sumorum Pontt. pun-
ctualiter exequendi, & pro Lege servan-
di sunt, ex adductis

per Gruther. de art. ben. desiderand.
resol. 15. S. 9. n. 133.

ibi, puros nutus, & umbras voluntatis summo-
rum Pontt. esse festinanter & inoffenso pede exe-
cutioni mandandos, & adorandos; multò ma-
gis executioni punctualiter demandanda
sunt indulta illa, quorum verba sunt ni-
mis clara, & æqualiter efficacia ad osten-
dendam perpetuitatem gratiæ, & compre-
hensionem omnium descendantium per
lineam rectam à primo Indultario.

Ad idem. Ut privilegio huic deroga-
tum censeretur per Trid. l. cit. debuisset
fuisse facta expressa ejusdem mentio, vel
saltem in generica revocatione dici, quod
idem Concilium velit revocata esse omnia,
& quacunque privilegia, etiam illa, quæ
data sunt cum clausula, ut per nullam
Constitutionem revocata censeantur, adeò-
que addi clausula derogatoria derogato-
riarum: idque ex ratione num. 8. data,
quia aliàs verba indulto huic addita, ut
nullo unquam tempore revocetur, sed
ipsa revocatio pro redintegratione, &
restitutione habenda sit, carerent effectu
suo. Plus aliquantum videretur urgere
Constitutio Pii IV. incipit In Principis
Apostolorum sede edita 1565. & inter Con-
stitutiones Apostolicas decreti Tridentini
subnexas septima, ubi idem Pontifex motu
pro-

(B b b b 3)

pro-

proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine - - omnia, & singula privilegia - - facultates - - Indulta - - & alias gratias in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, ac decretis Concilii huiusmodi contrariantur - - ac si tenores illorum de verbo ad verbum infererentur, - - declarat ipso iure revocata, cassata, & annullata - - esse &c. Sed neque hæc verba videntur revocationem convincere respectu Indulti hic controversi, ob specialem modum, quo illud concessum est, ut scilicet ipsa revocatio &c. pro redintegratione, & restitutione ejusdem haberetur, hoc ipso enim pro restituto, & redintegrato deberet haberi, etiam posito, quod verba hæc revocationem illius

continere, cui clausulæ proinde debuisset fuisse derogatum, ut ipsum Indultum revocatum censeretur.

Ad 3^{ium} Licet verba cit. in privilegio hoc posita, non adimant successoribus Pontificibus potestatem revocandi, aut limitandi Indulta cum talibus clausulis concessa, id tamen operantur, ut ad dictum revocationis, vel limitationis effectum non sufficiant generales revocationes, sed requiratur specialis, & specialissima, quæ vim habeant derogandi etiam tali clausulæ, quæ in Constit. cit. respectu præsentis privilegii non reperitur. imò eadem Constitutio solum loquitur de Regularibus, & hos ab usu privilegii Altaris portatilis prohibendos decernit.

13.

CONSILIUM LXXVIII.

In causa resignationis beneficii cum reservatione omnium ejus fructuum ad tempus vitæ renuntiantis.

SUMMARIUM.

1. 2. Facti species cum questionibus propositis.
3. Resignatio non potest fieri in tempus mortis.
4. Resignationes in favorem ab Episcopo non possunt admitti.
5. Qui ex uno beneficio sustentationem con-

gruam non habet, potest acceptare secundum, per se sufficiens ad sustentationem.

6. Beneficiario debetur sustentatio ex beneficio, etiamsi bona propria habeat. Beneficium simplex non exigit residentiam.

FACTI SPECIES.

I.

Acerdos sexagenarius, quandoque valetudinarius, Beneficiatus, absque ullâ, & quidem minima specie intervenientis simoniæ, sed ex singulari benevolentia, & amicitia erga Sempronium, & illustrem ejus familiam motus, eidem simplex beneficium cum consensu, & ratihabitione Ordinarii, & Patroni jus præsentandi habentis cum his conditionibus resignare cogitat, ut ipse senex Beneficiatus, quamdiu vixerit, omnes beneficii functiones peragere, & omnibus redditibus, quibus defacto fruitur, nullis ne quidem minimis exceptis, ad mortem usque suam frui solus possit.

QUÆRITUR I.

2. *Questiones* An tali modo conditionata resignatio licite, & valida sit? 2. an consentiente Pa-

trono, jus præsentandi habente, eam Ordinarius ratam habere, & confirmare teneatur? 3. an Sempronius, habens quidem beneficium, seu Canonicatum, sed adeo exiguorum reddituum, ut ex ejus solis redditibus congruam, & personæ illustri competentem sustentationem, absque parentum annuo sublevamento, plane non habeat, beneficium hoc acceptare possit? 4. an beneficium istud post mortem parentum suorum, ubi pinguioribus redditibus ex hereditate acquisiturus est, non solum tenere, & eodem frui, sed etiam per alium Sacerdotem (cum ei à Canonicatu abesse non liceat, utpote in beneficio simplici, scilicet in legendis Missis duntaxat consistente, functiones præstare possit, & Vicarium constituere. Denique 5. an Dispensatio, quatenus, in quantum, & à quò ad hunc finem sit necessaria? Item quo alio modo Sempronius oblatum sibi ita beneficium licite, & valide obtinere queat?

Ad 1um resp. distinguendo, an resignatio ita fiat, ut resignans jus in beneficium, ipsumque beneficium statim ab accepta-

3.